

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 frt.
Félévre . . . . . 4 „
Negyedévre . . . . . 2 „

Hirdetési árak:

A négy-hasábos petítor
1-szeri felvétele . . . . . 7 kr.
2-szeri „ . . . . . 6 „
3-szeri „ . . . . . 5 „
A három-hasábos „Nyilttér”
petítor 10 krval számíttatik.
Hirdetés-bélyegár 30 kr.

PÉCSI LAPOK.

Vegyes tartalmu lap.

Hirdetések felvételnek
Oppelik A., Schalek Henrik,
Haasenstein és Fogler,
Mosse Rezső bécsi; — Gold-
berger A. B. budapesti; —
G. L. Daube és társa
M. frankfurti;
Haasenstein és Fogler
Steiner A.
hamburgi irodáiban.

Megjelenik hetenkint háromszor
és pedig:
vasárnap, szerdán és pénteken

Szerkesztőségi iroda hal-tér 5-ik számú házban. Hirdetések és előfizetések felvételi
irodája Ramazetter Károly kiadóhivatalában boltiv-közben a könyvnyomda mellett.

Egyes szám
Szerda- és pénteki kiadás 5 kr.
vasárnap 10 kr.

A reáliskola.

Pécs, 1882. febr. 16.

A középiskolai törvényjavaslat, mely már többször volt tárgyalásra kitűzve és a napirendről ismét levéve, most újabban — valahára tán utolszor — és kellően feldolgozva, az országgyűlés elé terjesztetik. Ez adott alkalmat a napi- és szakközölyöknek arra, hogy véleményeiket a reáliskoláról kifejezzék. Olvastunk is különbnél-különbféle nézeteket. De valamennyi, egészben véve, mégis azon sarkalatos kérdés körül forog: vajjon behozassék a reáliskolába a latin nyelv vagy sem. A hozzá szólók egyrésze abból indul ki, hogy a reáliskolák egyre néptelenednek; ezért a reform élet arra irányítaná, hogy e bajnak eleje vétessek; más szóval: azt óhajtáná, hogy a reáliskola legyen föl tantervébe valami csaletek-félt, a melylyel a gymnasiumba hanyat-homlok rohanó apró népességet magához édesgesse. A másik rész nem akar hallani semmiféle mellék körülményről. Egyedül azt tekinti: szükséges-e a tanügy, a közművelődés érdekébe két élesen elkülönített középiskola vagy sem? Ezen az állásponton is természetesen lehet a latin nyelv behozatala mellett és ellen szólni; s többen szoltak is. Ez az álláspont az egyedül helyes és jogos. E sorok írója nem óhajtana semmiféle tantárgyat fölvetetni a reáliskola tantervébe csupán azért, hogy a pécsi vagy általában a többi reáliskola megnépesedjék. (Közben legyen mondva: a pécsi reáliskola épen nem tartozik azok közé a rohamosan néptelenedők közé, sőt — igaz ugyan, hogy ma nincsenek párhuzamos osztályai, mint régebben, de egyes osztályai ez évben népesebbek, mint tavaly: első osztálya ma is túlnépes, 71 növendékkel.) Távol legyen tőle a szűk látókörű local-patriotismus! És pedig azért nem óhajtáná, mert nem hiszi, hogy a szülők — inmassa — döntőleg ítélnének valamely iskola-ág fölött, habár a reáliskola fölött maholnap döntőleg látszanak ítélni, midőn gyermekeiket tömegesen a gymnasiumba viszik. A szülők nincsenek arra hivatva, hogy 9—10 éves gyermekeiket részben műszaki, részben pedig a tisztán tudományos irányu pályákra ugyszólván praedestinálják. Sőt erre magok a növendékek sem hivatvák (egyesekeket kivéve) ily korán. Sem a szülők, sem a növendékek pályaválasztásában nem annyira ez utóbbiak szellemi és testi arravalóságai, hanem legtöbbször külsőségek szoktak irányadók lenni. Nem azt vizsgálja sem a szülő, sem maga a növendék, mire alkalmas, hanem, hogy melyik pálya fényesebb, jövedelmezőbb. Kivéve azon eseteket, midőn a növendékben korán felébred a hajlam épen azon szak iránt, melyre öröklés vagy fejlesztés folytán tehetségei is vannak. Szóval, minden szülő inkább szeretne gyermekéből „urat“, mint „mesterembert“ nevelni. (Értsd előbbi alatt a tudomány után élők osztályát: a jogi, orvosi, tanári stb. pályákat; utóbbi alatt pedig a termelőket, a gyárost, iparost, gazdaszt stb.) Hogy az ilyen felfogásból, minőt manapság a nagy közönségnél találunk, nem lehet a reáliskola jogosultsága, vagy jogosulatlanságára semmit sem következtetni: magától érthető. Van tán azonban annak valami mélyebb oka is, hogy a szülők a

gymnasiumot többre becsülik. Lássuk csak! — Már rég óta vitatáson felül áll, hogy középiskolának célja nem lehet más, mint az életre való előkészítés. Tehát a középiskola sem nem az egyetem vagy polytechnikum előcsarnoka, sem nem a felsőbb gazdasági, bányászati stb. tanfolyamok előkészítője, hanem valamennyitől független, s épen ezzel valamennyi számára előkészít. A középiskola célja formális és materialis. Előbbi alatt értjük azt, hogy az érettnék nyilvánított ember-candidatus tudja a dolgokat felfogni, képzeit, gondolatait tudja szabatosan kifejezni, a viszonyok fölött helyesen tudjon ítélni; a mi szép a természet, művészet és erkölcs terén, tudja megérezni, megérezvén, kedvelje; az ellenkezőt idegenkedjék; akarat ereje legyen elég szilárd a jót akarni és tenni, az igazat védeni még akkor, ha önérdéke ellen van, stb. stb. Materialis képzettség alatt értjük: hogy a növendéknek annyi ismerete legyen a tudomány főágainak elemeiben, a mennyi a helyes értelemben vett művelt embertől az általános műveltség mai fokán megkívántatik és a mennyi egyszersmind szükséges arra, hogy a főbb tudomány-ágakban az illető felső tanintézet vezetése mellett önképzés útján előhaladhasson. Így fogva fel, semmi jogosultsága a kétágu középiskolának. Lehet, hogy e sorok írója téved, mégis meri azon véleményét kockáztatni, hogy midőn a szülők kiváló előszeretettel fordulnak a gymnasiumhoz, nem tesznek egyebet, mint az egységes középiskola célját tartják szem előtt. Mert a reáliskola kétségen kívül mindig ad ugyan olyan formális képzést, mint a gymnasium, de vajjon ad-e olyan materialist is egyszersmind? Hogyne adna! Hiszen épen abban van létének joga, hogy bizonyos szakpályákra alaposabb materialis képzéssel bocsátja ki növendékeit. Igen ám! de csak is bizonyos életpályákra; s épen itt van achillesi sarka is. Mig a gymnasium nem tekint se jobbra, se balra, nem kérdi sem a növendéktől, sem a szülőktől, mit fognak az érettségi bizonyítvánnyal tenni. Tehetsége szerint előkészíti a növendéket az életre s valamennyi szakpályára. De — vetik ellen a reáliskola feltétlen hívei — vannak szakpályák, a melyeken az ó-classicus nyelvek ismeretének semmi hasznát nem vehetjük, másfelől pedig ugyanezen a pályákon jóval több előképzettségre van szükség, mint a mennyit a mindent markoló gymnasium nyújthat. Ezen ellenvetés első felét kereken tagadhatni, a másikat pedig megengedhetni. Sőt a reáliskola létjoga csakis ebben van. És ez az érv mindig elég erős is lesz a reáliskolát, mint a középiskola külön ágát föntartani. Nincs tehát szakpálya, a melyen az ó-classicus nyelveknek épen semmi hasznát ne vehetnők? Nincs. Azonban a kérdésnek ez az oldala nem annyira lényeges. Fontosabb a másik. Mi is csak az egységes középiskola célja: a műveltség olyan fokára segíteni, a melyet ma általános műveltségi foknak nevezünk. De hiszen a „modern műveltség“ nem kívánja a latin ismeretét! Ugy van, az a műveltség, mely abban áll, hogy valaki keményített gallért visel — nem kívánja. De a helyes értelemben vett műveltség megkívánja. Az érettségi bizonyítvánnyal kérkedő fiatal embertől mindenki megvárhatja, hogy az anya-

nyelvén irt műveket — még ha azokban némi latin nyelvi ismeretet kívánó szók, fordulatok, czélzások is vannak — megértse. Már pedig, hogy teheti ezt az, a kinek még bár arra sem adtak alkalmat, hogy latinul megtanuljon olvasni. Sőt azt is megkívánja a helyes értelemben vett műveltség minden „érett“ fiattaltól, legyen bár az mérnök- vagy gépész-candidatus, hogy birjon némi áttekin-téssel azon nyelv rendszere fölött, a mely forrása valamennyi tudomány-ág műszavainak. Mert aligha fogja valaki kétségbe vonni, hogy a tisztán reális irányu szak-előadások — épen mivel valamennyi tudomány-ág műszavai nagy részben görög és latin eredetűek — jobban megfogja érteni egy gymnasiumot, mint egy eddig reáliskolát végzett hallgató. Miért vannak olyan nagyra az istenített „modern műveltség“ apostolai azzal, hogy ma már lehet műveltség „holt nyelvek tudása nélkül is? Igen is lehet tudása, de nem egyszersmind teljes nem ismerése nélkül is. A kik azt hiszik, hogy a gózerő és a villám mindent elvitt már a föld színéről s csak egyedül a reális tudományok maradtak meg: nem tekintettek még a tegnapi se vissza. Ugyan mióta sikerült az élő nyelveknek kivívniok az őket megillető helyet? Nálunk 40—50 éve, másutt több. S mióta táplálkozik az európai műveltség az ó-classicus nyelvek és irodalmak ismeretéből? Mióta csak létezik. Ha így van, lehet olyan értelemben vett modern műveltségről beszélni, mint a minőt akarnak az illetők értetni? Ha a művelődés eszközét, a latin nyelvet sikerült a nemzeti nyelvvel felecsereálni; ezzel már rögtön magát a műveltséget is „modernné“, „nemzetivé“ tettük-e? Vajjon mellőzhető-e azon nyelv teljesen, — az egyetemes műveltségi foknak leszállítása, sőt egyenesen az egyetemes haladás meghátráltatása nélkül — a mely nyelven irt művek tartalma és szellemével egész mai műveltségünk annyira össze van forrva!? a mely nyelv — illetve nyelvek — valamennyi európai művelt nyelvek forrásai s mint ilyenek, a modern nyelvek tanulását óriási arányban megkönnyítik; s melyeknek annyira hatása alá jutott a mi nyelvünk is, hogy ismeretök a művelt ember által már csak azért sem mellőzhető, hogy tudjuk, mely szókat és szószekereteket kerüljük, mint idegeneket, szóban és írásban. Az által, hogy a latin nyelv megszűnt a közművelődés nyelve lenni, még nem szűnt meg egyszersmind a műveltség eleme lenni. A helyes értelemben vett modern műveltség szála annyira össze vannak fonódva azzal, a melyet éles ellentétképen classica irányu vagy alapu műveltségnek neveznek, hogy egyiket a másiktól még ma, sőt tán századok mulva sem lehet elválasztani. Ha a műveltség szó értelméből kivesszük a benne foglalt ismertető összeget (mint a mely ma nagyobb, mint régen), mondhatjuk, hogy a modern műveltség sem egyéb, mint az, a melyet ezelőtt 40—50 évvel nálunk is, másutt is latinul, azóta pedig nálunk magyarul, másutt németül, francziául stb. szereznek.

Mind ebből folyólag, kívánatos volna, hogy a latin nyelv a reáliskolába is a 4. alsó osztályba kötelező tárgyként vitetnék be, hogy ez által 4 éven át mind azok, a kik műszaki pályákra lépnek, a formális képzettség mellett legalább annyi materialis

ismeretet vegyenek a latin nyelvből is magokkal a felső tanfolyamokra, illetőleg az életbe, a mennyi mind ott, mind itt okvetlenül szükséges. (A kik még ennyitől is irtóznak, menjenek, illetőleg küldjék gyermekeiket a polgári és iparos-iskolákba.) Más felől pedig azok, a kik talán időközben nagyobb kedvet nyernek, pl. a jogi, orvosi, bölcsészeti tudományok iránt — akadály nélkül léphessenek át a gymnasiumba. Q.

A szeszadó szakbizottságának tárgyalása általános érdekeltséget kelt. Az első nap tanácskozmányának eredménye a két tétel elfogadásában állott: a nagy ipar helyzete kedvező, a mezőgazdasági kis ipar pedig ugy önmagában, mint a nagy iparral szemben kedvezőtlen.

Továbbá: a mezőgazdasági termelés a jelen törvény hatálya alatt az adókedvezmény elégtelenségénél fogva, szemben a nagy iparral, nem a kellő mértékben versenyképes.

Érdekesnek találjuk a szakbizottság elé terjesztett kérdőpontok közül e kettőt közölni:

Nem volna-e a mezőgazdaság s különösen a marhatenyésztés követelményének az által elég téve, ha „a főzőkészülék termelő képessége” szerinti adóztatásánál, a főzőkészülék termelő képessége általában s minden kivétel nélkül 20 százalékkal leszállítatnék, s az illető pálinkafőzők még ezenkívül lisztes anyagok feldolgozása mellett, azon esetben, ha mezőgazdák, kik a pálinkafőzéssel csak azért foglalkoznak, hogy marhaállományuk fentartására moslékot nyerjenek október vagy november havában időszakon belül, továbbá 20 százaléknyi szesznyeredék leengedésben részesíttetnének?

Mily új adóztatási rendszer, vagy a jelenleg érvényben lévő adóztatási módok mily irányú módosítása mutatkozik ajánlatosnak azon czél elérésére, hogy a nyers anyagok teljes kihasználása mellett, a szesz előállításának költségei is lehetőleg apasztassanak; hogy a különböző nemű és minőségű nyers anyagokból vont szesznyeredék arányos megadóztatása biztosíttassék; hogy a gazdasági szeszfőzők helyzetének javítása mellett az iparszerűek versenyképessége fenntartassék: hogy a szeszipar kiviteli képessége fejlesztesse s végre, hogy a szeszadójövedelem évenként legalább 4.000.000 forinttal emeltessék?

Szederfaültetés a selyemtenyésztés czéljából. Mint halljuk, a közl. minisztérium országszerte elrendelte, hogy az államépítészeti hivatalok a közgazgatási bizottság közvetítésével oda hasanak, miszerint az államutak az ország

minden részeiben szederfákkal ültetessenek be, s ez által a községek lakóinak figyelme a faültetvények hasznosságára felhivatván, a selyemtenyésztés minden irányban előmozdittassék.

A polgármester ur tiszti jelentése.

— Hatodik közlemény. —

Közlekedési ügy, városi közutak. A lefolyt év úgy tavaszi mint őszi időnyeiben észlelt rendkívüli nedves időjárás rossz behatása a városi közutak, de különösen azoknak a város belterületén keresztül vonuló részein nagyon is észlelhető volt, amennyiben a szünni nem akaró esőzés folytán az utak kölerakolata nemcsak teljesen megromlott, hanem sok helyen az alap maga is kifordult; hozzájárult ezen bajhoz még azon káros körülmény is, hogy a folyton tartó kedvezőtlen időjárásban a kellő fedanyag nem lévén kiszállítható, a javítási munkák sem vétethettek foganatba. A hirtelen beállott erős fagy ekként találván az utakat, a rajtok maradt sár csak későn volt eltávolítható, és a tatarozási munkák csak akkor vétethettek foganatba, midőn a közlekedés már majdnem lehetetlenné vált, az igényelt helyreállítási munkák tehát rendkívüli erőfeszítéssel lévén lehetőleg gyorsan foganatba veendő, az eredmény az lett, hogy a rendelkezésre állott közmunkából rendes viszonyokra előirányzott összeg jóval túl lett terhelve és mintegy 5000 forintnyi túlkiadás vált szükségessé, melynek kiegyenlítése az 1882-ik évi közmunka-váltási díjak emelése által volt csak kiegyenlíthető. Felhasználtatott pedig e folytán 2640 kbm. kavics az összes városi közutakra. Uj Mac Adam-féle ut pedig készült a közmunka-alap terhére a Scitovszky-téren és az Iskola-utca végén, 560 m. hosszban; ugyanitt készült két átérés az összegyülő eső- és kútviz levezetésére. — Kiadatott, illetőleg a közlekedési utakra fordított költség összege volt pedig az utkaparók fizetésével, az ültetett fák gondozási, a hidak tatarozási költségével összesen 12.618 frt 32 kr., mely összeg viszonyítva az előirányzott 7550 frtnyi összeghez, 5068 frt 32 kr. túlhaladást mutat.

Városi utca-kövezet és járdák. A kövezetre nézve említendő, hogy a rendkívüli szigorú és hosszantartó fagy által az utcai kövezet, főképpen azon utcákban, hol a közutakból a fölösleges víz az utca felszínére folyik el, igen megrongáltatott, miért is azok javítása már csak a közlekedés akadálytalan fenntartása végett is, mulhatlanul szükségessé vált, mi által tetemes, előre nem látható költség okoztatott s ennek folytán

az előirányzat is jelentékeny túlkiadással terheltetett. Kivételbe hozattak pedig a következő munkálatok u. m. közönséges kövezet: a Szécsényi téren, Ó-posta-, Gábor-, Plébánia- és Siklósi utcában a vízfolyások 1501 □ mtr. Továbbá rendkívüli, az előirányzatba fel nem vett javítások teljesítették: az Iskola- és Siklósi utcában, a Scitovszky-téren, a Mária- és Flórián-utcában 2330 □ mtr, tehát összesen 9200 □ mtr; előirányozva pedig volt 6970 □ mtr, — tehát több köveztetett 3230 □ mtrrel.

Régi átdolgozott veres homokkövezet. Az irgalmas-utcai vízfolyás 739 □ mtr, ugyanezen utca helyenkénti kijavítása 280 □ mtr. A városház-kapu bejárata és az udvarban 72 □ mtr. Több utcában és tereken kisebb javítások 70 □ mtr. Összesen 1161 □ mtr. Előirányozva pedig volt 608 □ mtr.

Mecseki márvány-félkocskakövezet: Királyutcai vízfolyás 96 □ mtr. Királyutcai közkút előtt 55 □ mtr. Szécsényi-téren 526 □ mtr. Ferenciek utcájában 409 □ mtr. Scitovszky-téri vízfolyások 127 □ mtr. Átjárók és vízfolyások több helyen 119 □ mtr. Összesen 1332 □ mtr. Előirányozva volt 1208 □ mtr. Tehát több köveztetett 124 □ mtrrel. Sós-kövezet rakatott a város különböző utcáin és pedig 1904 mtr, melyben a város járult 1195 drb járda- és 1715 folyó méternyi kövel. A járdák készítése iránt alkotott szabályrendelet életbelépte óta 1880-ik év végéig rakatott összesen 9488 f. méter járda, úgy hogy ma már minden jelentékenyebb utca és közlekedési vonal járdával ellátva van, s csak a kevés forgalommal bíró utcák s ezekben is csak egyes házak nélkülözök, remélhető azonban, hogy néhány év múlva a belváros minden utcája rendes gyalogjárdával ellátva leend.

Makadamszerű ut készült a kövezési alap terhére: A Flórián- és Agoston-utca között 300 □ mtr. A Kistéren 720 □ mtr. Összesen 1020 □ mtr. Előirányozva volt 920 □ mtr, tehát több készült 100 □ mtrrel. Az előtüntetett munkatöbbletek, mint a melyek időközben mulhatlanul szükségessé váltak mutatkoztak, s ennek folytán a város közgyűlése által keresztül vitetni rendeltettek, anélkül azonban, hogy külön fedezet kijelöltetett volna, összesen 2272 frt 16 kr. túlkiadást okoztak, mely túlkiadás az 1881-ik évi előirányzat terhére utaltatott.

A külső vadvizek rendezésére nézve jelenti, hogy az ugynevezett nagy hidnál a mély vadvizárok düledezni kezdett partjai, és az ottani mezei ut biztosítására a régi elhagyott árok kitisztíttatott és mélyített; a régi hibás irányu elzárulván,

Tárcza.

Ascanio,

Dumas Sándor regénye.

Francia eredetiből fordította:

dr. Daempff Sándor.

III.

D e d a l u s .

(Folytatás.)

— De ha oly bizonyos benne folytatá a kormányzó, nem volna mindegy, ha ön kísérelné meg?

— A szárnyak az ön teste sulyához vannak mérve, s nem az enyémehez, felelt a gépész. Nekem már fél lábbal nagyobb szárnyakra volna szükségem.

S a gépész meghajtá magát és távozott. — Ördögbe is! szolt magában Georgio mester.

Egész nap látni lehetett, hogy Georgio mester esze tévutakon jár; e jel arra mutatott, hogy az ő esze is, mint Rolandé, mind inkább képzelmi légkörökben lebeg.

Este, lefekvés előtt, magához hívatta a cselédséget, a börtönőröket és katonákat mind.

— Uraim, szolt hozzájuk, ha észreveszik önök, hogy Benvenuto Cellini röpülni

akar, csak hagyják s nekem mondják meg, mert én még éjjel is megfogom őt fogni, minden nehézség nélkül; én valódi denevér vagyok, míg ő, bár mit mondjon is, csak ál-denevér.

A szegény kormányzó teljesen megörült; de mivel remélték, hogy az éj lefogja csillapítani, elhatározták, miszerint csak reggel értesítik róla a pápát.

Különb is gyalázatos esős és sötét éj volt, s senkinek sem volt kedve ily időben kimenni.

Kivéve Benvenuto Cellinit, ki kétségkívül ellenmondási vizsketegből, ép ezen éjjet választotta szökésre.

Alig hallotta, hogy az óra tizenet üt s az őrt felváltják, térdre borult, s miután bensőleg kérte Istent, hozzá látott a munkához.

Először is leverte a még hátralevő négy szegfejet, melyek még egyedül tarták a vaslemezt. Midőn az utolsót leverte, az óra tizenkettőt ütött.

Benvenuto hallotta az őrjáratnak, mely a terrasra ment, lépteit; lélekzet nélkül lapult az ajtóhoz; azután az őrjárat lefelé ment, a léptek elhangzottak, s minden ismét csendes lett.

Az eső kettőzött erővel eredt meg s Benvenuto örömtől dagadó szívvel hallgatta, a mint az ablakhoz csapódik.

Ekkor megkísérelte leszakítani a vaslemezt; a vaslemezek, miket mi sem tartott már, engedtek s Benvenuto egymás után a falhoz támasztá őket.

Azután hasra fekve, az ajtó alsó részét támadta meg mintázó eszközével, melyet tör gyanánt hegyesített ki s egy fadarabba dugott. Az ajtó alsó része engedett; a fenyőfa teljesen szenné volt válva.

Pillanat alatt Benvenuto az ajtó alsó részén elég nagy nyílást vágott ki, hogy azon csúszva kiférjen.

Azután kinyitotta szobra hasát, magához vette összecsavart vászondarabjait, azokat öv gyanánt maga körül tekerte, eszközt, melyet, mint említök, törre alakított át, fegyverré avatta, ismét térdre borult s másodszor imádkozott.

Ekkor átdugta az ajtón fejét, ezután vállait, s végre egész testét s a folyosón volt.

Főlegyenesedett; de lábai annyira remegtek, hogy nehogy elessék, kényszerülve volt a falhoz támaszkodni. Szíve annyira dobogott, hogy majdnem szétrepedt, feje pedig csupa tűz volt. Veríték-cseppek gyönyöztek minden egyes hajszálán, s kezébe szorítá törét, mintha el akarta volna valaki ragadni.

De minthogy minden nyugodt, minden zajtalan volt s mi sem mozgott, Benvenuto

a vasuti hídrol kezdve, egy új irány-árok készült, s ezáltal a mutatkozó nagyobb bajnak eleje vételett, úgy hogy mostan az eredmény biztosítására más nem kívántatik, minthogy az emelt töltés eléggé megszilárduljon és a tervbe vett beültetés mielőbb keresztül vitessék. Továbbá a Balokányi-tó kitisztítva és partjai rendezve s kellőleg megerősítve lettek összesen 1583 frt költség-gel: a most mondott tó alatti vadviz-árok pedig, mely a gyakori esőzések által teljesen be volt iszapolva, szintén kitisztított.

Ujdonságok.

A községi iskolaszékek, mint annak idején már jeleztük, tanfelügyelőnk által felhivat-tak, hogy ott, hol az iskolák túlnépesek, a tankötelesek számának megfelelően az osztályok szaporíttassanak és tanítói állomások rendszeresíttessenek. E felhívás 31 község-nek szólt, ezek közül 12 more patrio nem is válaszolt, 14 vagy halasztást kért, vagy megtagadta a teljesítést és így csak 5, a n.-nyárádi, a laskafalui, bükösdi, véméndi és mágoesi iskolaszékek tettek kötelező nyilatkozatot, hogy még e tanév alatt, vagy legfeljebb a jövő tanév kezdetén, egy-egy tantermet nyitnak és egy tanítói állomást rendszeresítenek. Ugyanily nyilatkozatot tett a pécsváradi róm. kath. iskolaszék is. — Kívánatos lenne, ha a tanfelügyelőség hatásköre oly módon bővítették, hogy az iskolai törvények ellen mulasztó, vagy vétő helyhatóságokkal, szülőkkal, tanítókkal szemben első fokulag bíraskodhatnék, sőt bírságokat szabhatna ki, mert a helyszíneni látogatások alkalmával eszközölt ily eljárás sokkal üdvösebben hatna, mint a hosszadalmas írásbeli eljárás.

A szarvasmarhák kivitele Bécs és környékére Magyarországból az alsó-ausztriai helytartó tanács értesítése szerint ismét engedélyezve van a szokott elővigyázati szabályok megtartása mellett. E hirt azért közöljük, mert megyénkben több kereskedő van ez irányban Béccsel összeköttetésben s az eddigi tilalom nem csekély kárukra volt.

A kaszinó közgyűlése a teremnek a növegyelet részre kért átengedése ügyében 19-én tartatik meg és előreláthatólag simán és zaj nélkül fog lefolyni; mert ki az alapszabályokat ismeri, beláthatja, hogy a közgyűlés a terem-átengedés kérdésében nem illetékes, másrészt a választmány helyesen és szabályosan járt el.

Allatsereglet. Mint bennünket értesítenek, Carlo Matiozzi állatsereglet tulajdonos, ki jelenleg Nápolyban tartózkodik, Grácson át május hó közepe felé városunkba

nemsokára magához jött és kezeivel tapogatózva, végig ment a falon addig, míg érezte, hogy az véget ér. Ekkor előre haladt, rálépett a lépcső vagyis inkább hágsó első fokára, mely a toronysíkra vezetett.

Fülhaladt a hágsó egyes fokain, remegve a lábai alatt recsegő fa zajára, azután érezte az üde léget, később az eső csapódta arcát s azután feje felemelkedett a toronysík felszínén, és mivel már negyedórása mindig a legmélyebb sötétségben volt, rögtön megítélhette, hogy remegjen-e vagy reményljen.

A mérleg a remény felé hajolt.

Az ör, hogy meg ne ázzék, faköpenyébe húzódott. Minthogy pedig az örök, kik az angyalvárban az őrségi szolgálatot végezték, nem azért voltak itt, hogy a toronysíkra nézzenek, hanem hogy a sánckokba láthassanak s a síkságot szemmel tarthassák, a faköpeny hátulsó része is a lépcsőzet felé volt fordítva, melyen Benvenuto Cellini feljött.

Benvenuto Cellini csöndesen, folyton lábain s kezein csuszva, a toronysík azon oldalára hatolt, mely a faköpenytől legtávolabbra esett. Itt kötelének egyik végét egy a falból körülbelül két lábnyira kiálló régi téglára erősítte, azután harmadszor is térdre borulván.

(Folytatása következik.)

fog jönni 240 állatból álló seregletével. A legszebb és legritkább állatokat foglalja magában ezen sereglet. Az emlősökön kívül gazdagon van képviselve a hullók osztálya és a tarka madárvilág.

Emlékirat a faiskolák tárgyában. Liebbald Béni szabolcs-bányatelepi tanító s a „Gazdasági Néplap“ tevékeny szerkesztője, legújában egy emlékiratot fejezett be, melyben a községi faiskolák szervezését és felügyeletét behatóan tárgyalja s ezt a közel-múlt napokban a miniszteriumhoz fel is terjesztette. Midőn e hirt regisztráljuk, abbéli reményünknek adunk kifejezést, hogy az érdekeltség felkeltésével előbb-utóbb mégis csak lendületet nyer a gazdaság eme agyondajkált ügye.

Új találmány. Mártelet Ágoston, a helybeli főreáltanoda tanára egy utca-seprő gépet találván fel, azt a városi gazdasági bizottságnak e hó 15-én tartott ülésében bemutatta és személyesen megmagyarázta. A gép, mely Haberenyi Pál előnyösen ismert gépgyárában készítették, 413 frtba kerülne, a hozzá tartozó szemétféle pedig 80 frtba; a feltaláló semmiféle díjat nem követelne, ha gépje próbaképen alkalmaztatnék.

A v. közmunka - költségelőirányzatot a városi mérnöki hivatal már beterjesztette, az előirányzott összeg 12,672 frt krt tesz ki.

Az ebdüh elleni óvintézkedések céljából három zárka fog a gypmesternél felállítani, azon célból, hogy az egészséges, a megfigyelés alatt állók és már tényleg beteg ebek elkülöníttessenek, mert az eddigi gyakorlat szerint, az elfogott kutyák között semmi különbség nem tétetett.

A város gazdasági bizottsága legutóbbi ülésében tárgyalta a Budapest-pécsi vasút társaságnak azon kérelmét, hogy a balokányi tóból a felesleges viznek $\frac{1}{5}$ -da a társulat céljára leendő használatára, nevezetesen a mozdonyoknak vízzel való ellátása végett egy gépház és szivattyú felállítására engedélyeztessék, felajánlván a helyért 50 frt, a víz használatáért pedig 150 frt évi bért. A bizottság ennyiben teljesíthetőnek találja az ajánlatot, hogy ez engedély 15 évre, mégis egy évi felmondással megadat-nék. Ezen ügy a legközelebbi közgyűlés elé fog kerülni.

A pécsi növegyelet alapszabályszerű közgyűlése f. évi február 26-án, délután 3 óra-kor fog az egyleti helyiségben megtartatni, melyre az egyleti tagok tisztelettel meghivatnak. A közgyűlés tárgyai: Titkári jelentés az 1881. évről. A pénztári számadások kimutatása s 3 tagu felülvizsgáló bizottság kinevezése. A hiányzó választmányi tagok megválasztása. Netán leendő indítványok elintézése. Cseh Kövér Anna, egyleti elnök.

Szigetvárról írják nekünk: Bogyó ur társulatának egy része már egy hó óta szerepel itt változó szerencsével, azonban egész síma lefolyással, jól sikerült előadást csak nagyritkán látunk. Szombaton itt az ujdonság ingerével bíró „Boccaccio“ operette került színre; a közönség zsufolásig megtölté a termet és — és felsült, mert az egész előadás igen silányul folyt le. Bácskai Julcsa a czimszerepben nem felelt meg a hozzákötött reményeknek, melyek „Fatinicza“ óta benne összpontosultak; ép úgy elejté a vásárnap másodsor adott „Kornevilli harangok“-ban Serpolett szerepét, melyet először sokkal jobb sikerrel láttunk általa adva. Bácskai Julcsa azon uton volt, hogy a közönség kedvenczévél váljék, e két előadás azonban sokkal több hátrányt okozott neki, semhogy jutalomjéteka alkalmával mellőztetéséről meggyőződnie ne legyen kénytelen, különösen, ha, mint Kiss szombaton előadás közben megsugá, „Boccaccio“-t fogja e célra választani. Más jó operette és Fatiniczához hasonló játék azonban még megmentheti. Különösen üdvös lenne, ha Bogyó ur többször lenne jelen legalább operettek alkalmával, mert akkor mindig sikerültebb az előadás, s egyes szereplők nem fogják a közönséget komédiázás és kaczagás által igno-

rálni, melyet fájdalom már többször voltunk kénytelenek tapasztalni.

A „Pécsi dalárda“ szombaton, azaz folyó évi február hó 18-án a „Hattyu“ helyiségeiben rendezendő IV. alapszabályszerű dales-télyének műsorozata: 1. „Arméniai őrszemle,“ zenekarra Michaelis. 2. „Őseink emléke,“ énekkar, baritonsóval, zenekisérettel Huber K. 3. „Lehullott a rezgő nyárfa,“ stb, magyar népdalok Huber K. 4. „Magyar disznyitány“ zenekarra Jaksch F. 5. „Studenten-gruss,“ férfikar Berner. 7. „Le chasse de Lion,“ zenekarra Köller. 7. „Vadászdal,“ férfikar fuvóhangszer-kisérettel Storch. Ajánljuk e dales-télyt a közönség figyelmébe. A „Dalárda“ éppen a létesítendő reformok küszöbén áll, s így megérdemli, hogy nehéz munkájában elősegítsük, már csak azért is, mert az ujjaalakítás célja a multjában oly híres egyesület consolidatiója a magyar dal és magyar zene érdekében. A műsorozatba a „Studenten-gruss“ helyett valami érdekesebbet is föl lehetett volna venni.

A honvédség köréből. Gyulafalvi Bulyovszky Károly ezredes s a 8-ik honvéd huszár-ezred parancsnoka az 1-ső számú lovas-dandár id. parancsnokává; ondódi és niszkilaki Laky Károly őrnagy a 8-ik honvéd-huszárezred egyik osztály-parancsnoka ezen huszárezred id. parancsnokává neveztetett ki. Bulyovszky ezredes urnak, ki több éven át állomásozott városunkban, távozása általános sajnálkozást kelt.

Apró hírek. A kemsei és cz.-bogádi r. iskolák a vallás és közoktatási miniszterium által tanszerekkel lettek ellátva. — Boglár on egy állandó szőlőtelep rendeztetett be. — Az időjelzési táviratok mai naptól kezdve újból nyilvánosságra hozatnak, a póstai épületen történendő kifüggesztés által. — Sellyén az olvasó-kör tánczvigalma e hó 14-én tartatott meg a helyi és vidéki intelligencia nagy részvéte mellett. — Miss Lazo innen Eszékre repült, onnan pedig Szegedre igyekszik. — Lopás. Szerdán éjjel Balokányi-utca egyik korcsmájából ismeretlen tettesek két lovat loptak el. — Szédelgő gyűjtők. A rendőrkapitányság két zalamegyei par. sztot tartóztatott le, mert igazolványaik egy leégett templom felépítése végetti gyűjtésre gyanusaknak látszottak és különben is részezen jelentek meg az engedély-adásért. — Szalma tűz. Nagy riadalmat okozott szerdán esti 7 órakor az Örtzen-féle házban levő gyümölcsös boltból kitóduló láng, mely azonban egy hordóban összehalmozott szalma kigyulladásából eredett és a tulajdonos által nyomban eloltatott. — Egy bekeleés. Pasitzky József ur, nyugalmazott kórházi gondnok Zsella leánya, városunk egyik szépsége, e hó 15-én, d. u. 5 órakor esküdtött hűséget egy somogymegyei gyógyszerésznek. — Posta engedélyért folyamodtak Üszög és Monostor községek, de a megyei közigazgatási bizottság kérelmüket teljesíthetőnek nem találta.

Egy meglepetés.

— Amyntor G. elbeszélése. —

(2-ik folytatás.)

— Te csodálkozol? — szolt a fővadász komolyan. — De hiszen ismered körülményeinket és így cseppet sem csodálkozhatol, ha határozott szándékom, hogy ezentúl egyetlen egy vendéget sem hívunk meg karácsony-estére és az ajándékok kiosztását teljesen beszüntetjük.

— Ily rohamos változás! Ennyire elérn az ősi szokásoktól! Miért?

— Miért? Nincs pénzünk, gyermekek. Megbolonduljak és öreg napjaimra adósságokat csináljak, csak azért, hogy a hiúságnak tömjénezzek? Köszönöm — nem teszem; addig takaródzunk, még a paplan ér, és ha a takaró rövid, meggömbülve kell feküdnünk. Egyszer nyugtot akarok már a házban, nem akarom, hogy az adományok forrása a gond és gyötrelmek forrása legyen mindig. Ma-

gunkban esszük meg a csukát meg a mákos csikot, meglásd izleni fog.

A fővadászné belátta, hogy a dolog csakugyan komoly és nem mondott többé ellen, nehogy férjét felbosszantsa. De könnyes szemekkel nézett az örökzölddel megkoszorúzott képre és fájdalmasan sohajtott.

— Ha boldogult anyám ezt tudná! Ma van halálózási évfordulója. Oh! ha jelen lehettem volna halálos ágyánál, most nem kellene lemondani azon hivatásról, — melyet nevem, rangunk és állásod elénkbe szabnak. De Fülöpnek, a gazembernek, ki bennünket meglapott, az igaztalanul szerzett pénz lelkén fog égni.

— Ne képzelődjél! Ne okozz egy embert, ha bizonyítékaid nincsenek. Ki tudja, él-e még az a Fülöp, vagy nem halt-e el szegénység és nyomorban.

— Oh, te e tárgyról mindig így beszélsz és mégis tudom, hogy jó anyám tiz éven át félre tette részemre nyugdíjának felét. Sokszor vigasztalt e rejtegetett kincsesel; de mikor koporsójához siettünk, a pénz hiányzott, Fülöp pedig, a hűtlen szolga eltűnt. Nincs igazság e földön!

És Gabriella asszony hevesen zokogni kezdte.

— Ne sirj édesem! Mit gondolnak leányaink, ha hallják. Azt hinnék, czivakodtunk. És hallgass el azzal a bolondos történettel, hiszen a legszorgosabb rendőri kutatások és vizsgálat sem vezetett célhoz. Fülöp becsületessége, hűsége minden felül áll, ő nem tiúnt el, néhéd tudja, hogy elhagyta a házat, hiszen el is bucsuzott.

— Mégis meglapott engem! Ezerszer is esküszöm rá.

A fővadászné erre haragosan elhagyta a szobát, a fővadász pedig rágyújtott egy második pipára, így dörmögve magában: vége, nem ünnepelünk!

II.

— Gyermekeim! a karácsonyeste füstbe ment, ünnepléséből ezuttal semmi sem lesz.

E szavakkal rohant be Gabriella mama a közös lakszobába, hol Tekla és Erzsike az ablaknál himzessel voltak elfoglalva.

Mndketten csodálkozólá tekintettek anyjuk könnytől égő szemeire.

— Csak nézzetek! Atyátok épen most mondá, hogy senki sem kap és senki nem oszthat ki karácsonyi ajándékot.

— Mi történt? kérdék egyszerre a nővérek.

— Nem tudom — felelt a bárónő — Edgard pénzt kért és valószínűleg ez dönté ki a hordó fenekét. Azt mondja, nincs pénze és így tegyék félre a himzéseket, nagybátyátok nem kap ez évben himzett székeket, atyátok világért sem fizetné ki az árát.

— Helyes, helyes — kiáltá Erzsike, — ugyis fáj már a szemem a fáradságos ötögetéstől. Majd félre tesszük jövőre, talán akkor másra használhatjuk.

— Gyermek! te nem tudod mit beszélsz. Mit szól a nagybácsi, ha ez évben mitsem kap tőlünk?

— De mamám, mitől se tarts. Irok neki egy szép, igen szép levelet és megkérem, hogy ne haragudjék Erzsikére, de — a sok munka, vagyis nem lettünk készek.

Boszankodva fordul az anya idősebb leányához.

— Te is e nézetben vagy?

A leány büszke mozdulattal letette a

tűt és a pamutot az ablakra és felemelvén szép, fényes fekete fűrtökkel övezett fejét, nyugodtan így szólt:

(Folytatása következik.)

Pécsi színház.

Pénteken, 1882. február 17-én adatik:

Borgia Lucretia.

Nagy opera 3 felvonásban. Olaszból fordította Jakab István. Zenéjét szerzé Donzetti.

Kezdeté 7 órakor.

Árfolyamok a bécsi áru- és érték-tőzsdén

— febr. 16-án délután. —

(Távirat.)

	Pénzbeli	Áru
	árfolyam.	
1. Magyar aranyjárdék 6 %	117.80	118.10
2. Magyar aranyjárdék 5 %	85.50	85.75
3. Magyar papírdárdék 5 %	85.75	86.
4. Magyar vasuti kölcsön	132.	132.50
5. Magy. földterhermentesítési kötvény	96.50	97.50
6. Magy. földteh.-ment. kötvény záradékkal	94.50	95.
7. Magyar szőlődezmaváltási kötv.	97.25	97.75
8. Magyar nyereséj-sorjegy-kölcsön	113.25	113.75
9. Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	108.25	108.75
10. Osztrák járdék papírban	74.50	74.75
11. Osztrák járdék ezüstben	75.50	75.75
12. Osztrákjárdék aranyban	91.60	91.90
13. 1860-iki osztrák állam-sorsjegyek 100 frtos	132.	133.
14. Osztrák-magyar bankrészevény	813.	815.
15. Magy. hitelbank-részevény	295.25	297.
16. Osztrák hitelintézet-részevény	303.75	304.50
17. Cs. és kir. arany	5.60	5.62
18. 20-frankos arany (Napoleond'or)	9.52	9.53
29. Német birodalmi márka	58.50	58.60

Laptulajdonos Ramazetter Károly.

Felölös szerkesztő Bolgár Kálmán.

1034. szám.

1881.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi tekintetes kir. törvényszék 6647/1880. számú végzése által Gausz testvérek végrehajtó javára Justus Mór pécsi lakos ellen 438 frt 70 kr tőke, ennek 1880. év június hó 1-ső napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 36 frt 30 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírólá felül foglalt és 1015 frt 50 kr-ra becsült butorok, ágy- és ruhanemű, könyvek s edényből álló ingóságok, nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 9664/1881. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Pécsen alperes lakásán leendő eszközésre 1882-ik év február hó 24-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbit ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécsen, 1882-ik évi február hó 11. napján.

Kremmer Ferencz,

kik. bir. végrehajtó.

EISER JÁNOS

Széchenyi-tér (Örtzen-féle házban)

ajánlja valódi francia és magyar pezsgő-borait, u. m.:

Francia:

Aubertein Selier	3.80
Delbek	3.50
Reöderer Chartbl.	3.60
Cliquo International	3.50
Gibert Imperial	4.—

Magyar:

Kincsem	2.—
Imital Siller	2.—
Magyar-francz. felir	1.50
" " "	1.20

Vendéglő hasznóbérbeadás.

A társasági vendéglő mézárszékkal a pécsi bányatelepben

folyó évi április 1-től

három egymásra következő évekre bérbe adatik.

A bérszerződési feltételek az alulírott igazgatóságnál benézhetők, ahol is az 50 kros bélyeggel, 300 frtnyi bánatpénzzel és „Vendéglő bérlet“-i felirattal ellátott ajánlatok folyó évi márczius hó 5-keig benyújthatók.

Az I. cs. kir. szab. duna-gőzhajózási társulat bányáigazgatósága.

Csődtömeg végkiárulás!

A király-utczai 7-ik szám alatt levő rőfös kereskedésben

csődtömeg végkiárulás történik,

a rendes áron jóval olcsóbban.

Különösen ajánltatnak: Női ruha - kelmék, ágysterítők, butorszövetek, szőnyegek ugy egyéb

divat-czikkék.

A t. cz. közönség látogatásáért esedezik a csődtömeg átvevője:

Klein P.